

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖNSÖZ	7
İÇİNDEKİLER	9
KISALTMALAR	13
1. GİRİŞ.....	15
2. ANAYASAL DEĞERLER SİSTEMİ BAKIMINDAN ANAYASAYI DEĞİŞTİRME İKTİDARI VE SINIRLILIĞI	21
I. Anayasal Değerler Sistemi ve Sistemde Değişiklik Yapılmasının Mümkün Olup Olmadığı	21
A. Değer ve Değer Yargısı Kavramı	21
1. Değer kavramı.....	21
2. Değerlerin değişime açık olup olmadığı meselesi ve değer yargısı kavramı ..	24
B. Anayasal Değer Kavramı.....	29
1. Anayasal değer kavramının içeriği	29
a. Anayasaların içeriğine ilişkin yaklaşımlar	30
b. Anayasal değerler sistemi, içeriği ve “Anayasal kimlik” kavramı.....	31
2. Anayasal değerlerin anayasalardaki konumları	39
a. Başlangıç metinleri	39
b. Temel hak ve özgürlükleri içeren maddeler	45
c. Değiştirilemez maddeler	46
d. Anayasayı değiştirme kuralları	46
e. Değerlendirme	48
3. Anayasal değerler sisteminde değişiklik ihtiyacı	48
C. Anayasayı Değiştirme İktidarının “Kuruculuk” Sıfatının Sorgusu ve Sınırlılığı Tartışmaları	52
1. Anayasayı yapma ve değiştirme iktidarı açısından iktidar türleri.....	52
2. Anayasayı değiştirme iktidarının “kuruculuk” sıfatının sorgusu	57
3. Anayasayı değiştirme iktidarının sınırlılığı: Lehte ve aleyhte görüşler	59
II. Anayasayı Değiştirme İktidarının Usuli Sınırları	61
A. Anayasayı Değiştirme Usullerinin Varlık Gösterdiği Katı Anayasa Sistemi.....	61

B.	Anayasayı Değiştirme Usullerinin Önemi ve İşlevleri	66
C.	Anayasayı Değiştirme Usullerinin Değiştirilebilir Olup Olmadığı Tartışması	68
III.	Anayasayı Değiştirme İktidarının Maddi Sınırları	70
A.	Anayasayı Değiştirme İktidarının Anayasayı Değiştirme Biçimleri ve Uygulamadaki Modeller	71
1.	Genel olarak.....	71
2.	Anayasa değişikliği modelleri.....	74
a.	Anayasal anayasa değişiklikleri	75
b.	Anayasa dışı anayasa değişiklikleri	77
c.	Anayasaya aykırı anayasa değişiklikleri	80
B.	Anayasa Değişikliklerinin Açık Maddi Sınırları (Explicit Substantive Limitations): Değiştirilemez Maddeler	91
1.	Değiştirilemez maddelerin kapsamı.....	91
2.	Değiştirilemez maddelerin kapsamı dışında bırakılan diğer sınırlar.....	94
3.	Değiştirilemez maddelerin tarihsel temelleri ve gelişimi.....	96
4.	Değiştirilemez maddelerin amacı ve işlevi.....	98
5.	Değiştirilemez maddelere verilen hukuki değerle ilişkili tartışmalar	102
a.	Değiştirilemez maddelerin varlığına ilişkin itirazlar ve kabuller	102
b.	Değiştirilemez maddelerin değiştirilmesi meselesi	107
c.	Değiştirilemez maddelerin dar ve geniş yorumlanması	110
6.	Değiştirilemez maddelerin içeriği	114
C.	Anayasa Değişikliklerinin Zımnî Maddi Sınırları (Implicit Substantive Limitations)	118
1.	Zımnî maddi sınırların kapsamı.....	118
2.	Zımnî maddi sınırların varlığını reddeden ve kabul eden görüşler.....	122
3.	Zımnî maddi sınırların tarihsel gelişimi	125
3.	ANAYASA DEĞİŞİKLİKLERİNİN YARGISAL DENETİMİ VE BU DENETİMİN MEŞRULUĞU	129
I.	Anayasa Değişikliklerinin Yargısal Denetiminin Mantıki Temelleri	130
II.	Anayasa Değişikliklerinin Yargısal Denetiminin Yapıldığı Zaman Bakımından Denetim Sistemleri ve Ülke Uygulamaları.....	133
A.	Önleyici (a priori) Denetim	135
B.	Düzeltilici (a posteriori) Denetim	138
1.	Anayasa değişikliklerinin denetimini reddeden ülkeler	139
2.	Şekil bakımından denetim	142

3. Esas bakımından denetim.....	145
III. Anayasa Değişikliklerinin Esas Bakımından Denetimi İçin Gerekli Argümanlar	146
A. Anayasa Maddeleri Arasında Hiyerarşinin Kabulü	146
1. Anayasayı değiştirme usulleri ile diğer anayasa maddeleri arasındaki hiyerarşi	151
2. Farklı değiştirme usulleri arasındaki hiyerarşi.....	151
3. Değiştirilemez maddeler ile diğer anayasa maddeleri arasındaki hiyerarşi.	154
4. Değerlendirme	161
B. Anayasa-üstülük Yaklaşımının Kabulü	162
1. Anayasa-üstü prensiplerin varlığı ve geçerliliği tartışmaları	162
2. Anayasaya uygunluk denetiminde ölçü alınan anayasa-üstü prensiplerin farklı görünüşleri	166
IV. Anayasa Değişikliklerinin Esas Bakımından Denetimini Reddeden Mahkemeler	168
A. Amerika	168
B. İrlanda	170
C. Macaristan	172
V. Anayasa Değişikliklerini Esas Bakımından Denetleyen Mahkemeler	174
A. Almanya	174
B. İtalya	178
C. Hindistan'ın "Temel Yapı Doktrini"	181
D. "Temel Yapı Doktrini"ni Uygulamaya Geçiren Diğer Ülkeler	189
1. Güney Afrika Cumhuriyeti	189
2. Kenya	192
3. Kolombiya	195
E. Brezilya.....	201
F. Slovakya	206
4. TÜRK ANAYASA MAHKEMESİ'NİN ANAYASA DEĞİŞİKLİKLERİNİN DENETİMİ KONUSUNDAKİ YAKLAŞIMI	211
I. Anayasa Mahkemesinin Anayasaya Uygunluk Denetimi Görevi ve Denetimin Sınırı..	212
A. Anayasa Mahkemesinin Anayasa Hükümlerini Yorumlama, Somutlaştırma ve Anlamlandırma İşlevi.....	212
B. Yargısal Yorumun Sınırlarının Aşılması: "Yargısal Aktivizm" Nitelemesi	213
C. Türk Anayasa Mahkemesi'nin Anayasa Değişikliklerinin Denetimi Sırasındaki "Yetkilerini Genişletme Eğilimi"	217

II. Türk Anayasa Mahkemesi'nin Anayasa Değişikliklerinin Denetimine İlişkin Farklı Dönemlerdeki Uygulamaları	221
A. Genel Olarak Türk Anayasa Mahkemesi'nin Anayasa Değişikliklerinin Denetimi Sırasında Kullandığı Ölçü Normlar	221
B. 1876 Anayasası (Kanun-ı Esasi) Dönemi	224
C. 1924 Anayasası Dönemi	226
D. 1961 Anayasası Dönemi	229
1. 1961 Anayasası'nda anayasayı değiştirme usulü	229
2. 1961 Anayasası'ndaki değiştirilemez maddeler	230
3. Türk Anayasa Mahkemesi'nin kuruluşu ve anayasa değişikliklerinin denetiminin başlama süreci	232
4. Dönemin önemli içtihatları	234
a. E. 1970/1, K. 1970/31, K. T. 16.6.1970: Esas bakımından denetimin ilk sinyali	234
b. E. 1973/19, K. 1975/87, K.T. 15.4.1975: Şekil görüntüsü altında esas bakımından denetim	243
c. Değerlendirme	249
E. 1982 Anayasası Dönemi	251
1. 1982 Anayasası'nda anayasayı değiştirme usulü	253
2. 1982 Anayasası'ndaki değiştirilemez maddeler	260
3. 4. maddenin değiştirilebilirliği tartışması	261
a. 4. maddenin değiştirilebileceğini savunan görüşler	261
b. 4. maddenin değiştirilemeyeceğini savunan görüşler	264
c. Değerlendirme	266
4. 1982 Anayasası'nda anayasa değişikliklerinin yargısal denetiminin kapsamı	267
5. Dönemin önemli içtihatları	268
a. E. 1987/9, K. 1987/15, K. T. 18.06.1987: Mevzuata uygun denetim	268
b. E. 2007/99, K. 2007/86, K. T. 27.11.2007: Mevzuata uygun denetim ve referandumlar üzerinde anayasallık denetimi sorunu	269
c. E. 2008/16, K. 2008/116, K. T. 05.06.2008: Şekil görüntüsü altında esas bakımından denetim içtihatlarına dönüş	277
d. E. 2010/49, K. 2010/87, K. T. 07.07.2010: Şekil görüntüsü altında esas bakımından denetim yaklaşımının devamı	289
e. E. 2011/59, K. 2012/34, K.T. 01.03.2012: Anayasa Mahkemesi'nin "yetkisini genişletme eğilimi"nden vazgeçiş	292
5. SONUÇ	295
KAYNAKLAR	303